

Verslag NVL-excursie zondag 11 juni 2000

Om 10.00 uur vertrokken we vanaf de camping naar de stuw in de Vecht bij Junne, even ten oosten van Ommen.

Sinds enige jaren zijn er bij alle stuwen in deze rivier van Zwolle tot de Duitse grens vistrappen aangelegd. Via deze kunstmatige cascades kunnen vissoorten stroomopwaarts trekken naar de bovenloop of de bronnen van de rivier om te paaien. Ook libellen profiteren van deze miniatuur stroomversnellingen. Het doel van ons bezoekje was om te zien of er beekrombouts te vinden waren. Langs de Vecht tussen Gramsbergen en de Duitse grens is deze soort gesignaleerd maar tot op heden nog niet verder stroomafwaarts waargenomen. Afgaand op de sterke verbetering van de waterkwaliteit en de enorme toename van Weidebeekjuffer en Blauwe breedscheenjuffer is de verwachting dat ook de Beekrombout op termijn zal volgen. Helaas troffen wij deze soort niet aan. Wel zagen we vele Weidebeekjuffers en tientallen Breedscheenjuffers.

Na het bezoekje aan de stuw reden we door naar Oud Avereest. Vandaar gingen we te voet het landschappelijk zeer fraaie Reestdal in. De Reest is een kleine rivier welke voor een deel de natuurlijke grens vormt tussen Overijssel en Drenthe. De oude meanderende loop is voor een groot deel nog intact en het stroompje mondt uit in het Meppelerdiep. Van de libellenfauna aldaar is maar weinig bekend, vandaar ons bezoekje. Door de hooilanden volgden we over circa 500 meter de oever aan de Overijsselse kant. We zagen er 10 algemene soorten waaronder slechts enkele Weidebeekjuffers, maar helaas geen enkele Breedscheenjuffer. Het water van de Reest maakte een wat modderige indruk. Dat wordt veroorzaakt door de venige bodem.

We staken de Reest over om even verderop in het Drentsche land twee vennen te bezoeken. Onderweg kwamen we langs prachtige roggeakkers met bloeiende korenbloemen en zingende geelgorzen. Boven het graan ontdekten we verschillende jagende keizerlibellen. In dit gebied huizen ook kwartels, kwartelkoningen, dassen en boomkikkers. Die zagen we allemaal niet, maar wat we wel zagen was een zilveren maan. Dit prachtige parelmoervlindertje liet zich fraai bekijken. Het eerste ven wat we bezochten was overduidelijk ooit een heideven, maar inmiddels totaal omgeven door bos. Naast veel viervlekken, vlogen er smaragdlibellen en honderden, zoniet duizenden watersnuffels. Op sommige plaatsen langs de oever en tussen pitruspollen in het water zag het er blauw van. We ontdekten geen maanwaterjuffers en slechts 1 noordse witsnuitlibel. Langs de oever vonden we opvallend veel larvenhuidjes van de grote keizerlibel, ongeveer 1 per meter. Afgaand op de grootte van het ven moeten er daar honderden zijn uitgeslopen. Ook vonden we er een half uitgeslopen Bruine glazenmaker. De libel bleek niet meer te leven en was inmiddels totaal verdroogd. Bij het zoeken naar larvenhuidjes raapte Kees Goudsmits bij toeval een net uit het water gekropen viervlekclarve. Gezeten op zijn hand konden we de libel in circa 20 minuten prachtig zien uitsluipen. Dit hele gebeuren werd door alle excursieleden met verwondering gadeslagen. Voor de

meesten was het de eerste keer dat ze zoiets moois zagen. Het meeuwenven, even ten noorden van het bosven, bleek een groot heideven te zijn met een heel vreemde oevervegetatie welke bestond uit grote zeggevelden met daartussen opvallend veel adderwortel en op andere plaatsen brede zomen met grote lisdodde, gele lis, kalmoes, pijlkruid, waterdrieblad en op het water gele plomp en waterelie. Een totaal verstoord heideven dus. De libellenfauna was navenant. Veel variabele waterjuffer, lantaarntjes, vuurjuffers, grote roodoogjuffers, smaragdlibellen en viervlekken. Langs de rand van de heide troffen we in braamstruweel nog twee vers uitgelopen platbuiken. Beide vrouwtjes. Omdat één van de excursieleden graag eens een metaalglanslibel wilde zien werd de excursie besloten met een bezoekje aan een natuurontwikkelingsgebied in de buurtschap Varsen even ten noordwesten van Ommen. Als op bestelling vloog er een prachtexemplaar die zich van nog geen twee meter afstand liet bewonderen. Ook zagen we daar vers uitgeslopen zwerfende- en gewone pantserjuffers, zwarte- en geelvlekheidlibellen. Het water van de heidevennetjes aldaar is er erg ondiep en warmt snel op. Wellicht een reden voor deze soorten om zo vroeg in het jaar al uit te sluipen. Inmiddels waren we ruim 7 uur op pad geweest en mede dankzij het prachtige zonnige weer en veel leuke waarnemingen konden we terugzien op een geslaagde excursie.

Evert Ruiter
e.j.ruiter@planet.nl

Nieuws van de Libellenwerk-groep Overijssel

De excursie naar de Weerribben op 26 augustus was qua weersomstandigheden en deelnemersaantal de eerste echt geslaagde excursie van het eerste seizoen. Hoewel de aantallen wat tegenvielen werden er behoorlijk wat soorten gezien. Naast wat late variabele waterjuffers werden er 1 watersnuffel (mannetje), tientallen lantaarntjes, 1 houtpantserjuffer (mannetje) en een behoorlijk aantal gewone pantserjuffers waargenomen. Grote roodoogjuffers vlogen lokaal nog in kleine aantallen en kleine roodoogjuffers werden op één plaats zeer talrijk aangetroffen. Voor wat betreft de juffers was de waarneming van een noordse winterjuffer (mannetje) veruit het leukst en goed voor fraaie foto's. Deze soort werd gezien bij een met krabbescheer dichtgegroeid petgat. Op diezelfde plaats werden ook minimaal twee groene glazenmakers waargenomen. Eén daarvan was een eiafzettend vrouwtje. Verrassend genoeg vloog er ook een mannetje venglazenmaker. Een soort die je maar zelden aantreft in het laagveen. Andere glazenmakers die werden gezien zijn paardenbijter (algemeen en talrijk) en bruine glazenmaker (circa 10). Overige soorten: zwarte heidelibel (zeer talrijk), steenrode heidelibel (veel tandems), bruinrode heidelibel (mogelijk 1 mannetje), bloedrode heidelibel (vooral op hooilanden), gewone oeverlibel (algemeen langs open water) en twee metaalglanslibel mannetjes (late waarneming!). Hoewel er zeer gericht naar gezocht is werden er geen bruine winterjuffers waargenomen. Ook de grote vuurvlinder is niet gezien, maar wel vele doortrekkende atalanta's, een kleine vuurvlinder, twee citroenvlinders, een klein geaderd witje, enkele bruine